

Vaste regels, denkende collega's

Zoveel mogelijk vaste code, en waar een taalmodel past

Samenvatting

- **De vraag:** wat doet bij ons een taalmodel, en wat doet vaste code?
- **Wat we doen:** zoveel mogelijk werk loopt via vaste regels. Taalmodellen denken binnen die regels.
- **Wat we zagen:** de fouten die ertoe doen, zitten tussen de onderdelen.
- **Wat het betekent:** een regel is een wet. Hij twijfelt nooit, dus krijgt hij een rem.
- **De grootste beperking:** dit is één kleine werkplaats. Niet representatief voor het MKB.

Waarom we dit opschrijven

Wie aan AI denkt, ziet een chatvenster. Bij ons werken veel AI-collega's tegelijk, dag en nacht. Daartussen zit vaste code. Wie dat niet weet, leest onze casussen verkeerd.

Regel, model of mens?

Bij ons heeft elke taak een vaste plek. Probeer het zelf.

Wie doet deze taak?

Taak	Wie	Waarom
Kijk of een IBAN klopt.	Een vaste regel	Een IBAN heeft een vaste vorm met een controlegetal. Een regel toetst dat elke keer goed.
Vat een klantgesprek samen.	Een taalmodel	Samenvatten vraagt begrip van gewone taal. Daar is een taalmodel goed in.
Verstuur de offerte.	Een mens tekent	Versturen kan niet terug. Dus geeft een mens een uitdrukkelijk ja.
Tel hoe vaak een opdracht mislukt.	Een vaste regel	Tellen is precies werk. Een regel telt altijd goed, en kan alarm slaan bij een grens.
Beoordeel of een mail vriendelijk klinkt.	Een taalmodel	Toon is een oordeel in taal. Een model kan dat, al kan het zich vergissen.
Betaal een nieuwe leverancier.	Een mens tekent	Betalen kan niet terug. Een regel controleert vooraf, maar een mens tekent.

Zo verdelen wij het werk: regels voor wat precies moet, modellen voor taal en oordeel, en een mens voor wat niet terug kan.

Een regel is een wet, een model denkt

Vaste regel	Taalmodel
• Voorspelbaar	• Begrijpt gewone taal
• Toetsbaar met een test	• Schrijft en vat samen
• Je ziet waarom hij weigert	• Ziet verbanden
• Goedkoop en snel	• Kan een eigen fout opmerken
Maar: Hij twijfelt nooit.	Maar: Het kan zich vergissen.

Stel ze tien keer dezelfde vraag. De regel geeft tien keer hetzelfde antwoord. Het model niet altijd.

Zelfde vraag, twee keer

Wie	Antwoord
Vraag	Mag deze mail naar buiten? Er staat een interne naam in.
De vaste regel, elke keer	Nee. Er staat een interne naam in.
Het taalmodel, keer 1	Ja, de toon is vriendelijk.
Het taalmodel, keer 2	Liever niet: in de tweede zin staat een naam die intern lijkt.
Het taalmodel, keer 3	Ja, maar kijk de namen nog even na.
Het taalmodel, keer 4	Nee, er staat iets in dat intern lijkt.

Een nagebootst voorbeeld.

Daarom beslist bij ons een model nooit alleen over iets dat niet terug kan.

Wij zetten de regels om het denken heen

Zie het als een huis. Wijs een deel aan.

Het huis, deel voor deel

- **De kamers.** Hier werken de taalmodellen. Ze denken, schrijven en beoordelen.
- **De muren.** De vaste regels. Ze bepalen wat altijd moet en wat nooit mag.
- **De voordeur.** Een vaste scan. Alles wat naar buiten gaat, komt hier langs.
- **Het raam.** Een tweede blik. Een ander model kijkt mee, want hetzelfde model heeft dezelfde blinde vlekken.
- **De sleutel.** Die heeft een mens. Versturen, betalen, verwijderen en publiceren gebeuren pas na zijn ja.

Ook een regel heeft een rem nodig

Een regel twijfelt nooit. Op een nacht in september hielden twee vaste regels elkaar bezig. 's Ochtends stond de teller op 20.478. Probeer zelf of jij de lus stopt.

Stop de lus

Twee vaste regels sturen elkaar steeds een briefje. De eerste vraagt om plek. De tweede volgt een vaste regel: "Is er plek? Dan ja." Niemand grijpt in. 's Ochtends staat de teller op 20.478 mislukte opdrachten (gemeten). Met een rem erin zegt de regel: "Eén herkansing, daarna een mens." De lus stopt dan. Nagebootst, zoals die nacht. Alleen het eindgetal is gemeten.

Sindsdien geldt de regel: één herkansing, daarna een mens. Het systeem van die nacht ligt stil tot die rem erin zit.

Leg dit niet naast je eigen assistent

Jouw codeerassistent	Onze werkplaats
• Eén model • Eén gesprek • Jij kijkt mee	• Veel AI-collega's • Dag en nacht • Ook als niemand kijkt
	Maar: De fouten die ertoe doen, ontstaan tussen de onderdelen.

Daarom gaan onze stukken vaak over die tussenruimte.

Beperkingen

- **Niet representatief.** Dit is hoe één kleine werkplaats werkt.
- **Geen meting.** Hoeveel werk in regels zit en hoeveel in modellen, telden we niet.
- **Momentopname.** Wat een taalmodel kan, verandert snel.

Wat dit betekent

Wat betekent dit voor jou?

- **Welke taak van jouw AI kan een vaste regel beter doen?** Tip: Begin bij alles wat precies moet: tellen, controleren, een vorm toetsen.
- **Waar beslist bij jou een model iets dat een regel zou moeten toetsen?** Tip: Kijk naar alles wat naar buiten gaat. Zet er een vaste scan voor.
- **Wie stopt bij jou een regel die in een lus draait?** Tip: Geef elke automatische herhaling één herkansing. Daarna kijkt een mens.

Slot

Met dank aan de mensen en AI-collega's van ITARR.

Lees ook: "Een nacht in de werkplaats" en het werkbeleid "Regie over je AI".

Zo citeer je dit: ITARR Lab (2026). *Vaste regels, denkende collega's*. Versie 0.2, peildatum 17-10-2026. itarr.nl/lab/vaste-regels-denkende-collegas. CC BY 4.0.

Bronnen: de eigen werkregels van ITARR, stand 17 oktober 2026; een nacht in september 2026, als film op itarr.nl/etalage/nacht/ (peildatum 17-10-2026).

Licentie: CC BY 4.0. Gebruik, bewerk en deel het. Noem ITARR Lab als bron, verwijst naar de licentie en zeg het als je iets veranderde.